

Yttrande till kommunstyrelsen (Dnr 1316/17) – Förslag till Göteborgs stads plan för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck 2019-2022

Förslag till beslut i styrelsen för Förvaltnings AB Framtiden

Styrelsen föreslås besluta

Att Förvaltnings AB Framtiden ställer sig bakom planen i sin helhet.

Att Förklara punkten omedelbart justerad

Sammanfattning

Stadsledningskontoret får i uppdrag att i samverkan med Social resursförvaltning ta fram en plan för stadens arbete mot hedersförtryck, parallellt med den planerade kartläggningen av hedersförtryckets utbredning och karaktär i Göteborg.

Ärendet

Syftet med planen är att utveckla och stärka stadens arbete mot hedersrelaterat förtryck. Planen gäller för samtliga stadsdelsnämnder, Social resursnämnd, Förskolenämnden, Grundskolenämnden, Utbildningsnämnden, Idrotts- och föreningsnämnden, kulturnämnden, Förvaltnings AB Framtiden och Gryning vård AB.

Framtiden AB blir berörd i planens samtliga tre olika delar:

Delmål 1 avser främjande och förebyggande insatser där aktivitet 1.4 innebär att personal inom Framtiden AB ska ha kännedom om hedersrelaterat våld.

Delmål 2 avser stöd till individer i hederskontext där Framtiden AB i aktivitet 2:1 ska säkerställa att det finns rutiner för att säkerställa en tydlig observans, arbetsgång och ansvarsfördelning. Aktivitet 2:2 avser utåtriktade informationsinsatser för våra hyresgäster.

Delmål 3 avser stöd till yrkesverksamma där kunskapsnivån ska öka i syfte att personal ska känna sig tryggade i att förebygga, bemöta och hantera våldsutsatthet.

Förvaltnings AB Framtidens synpunkter

Bedömningen är att planen är relevant för Framtiden AB och att de aktiviteter vi åläggs genomföra är hanterbara, både inom koncernen och i samverkan med staden.

Förvaltnings AB Framtiden

Martin Blixt

Bilagor

1. Göteborgs stads plan för arbetet med hedersrelaterat våld och förtryck 2019-2022

Expedieras Stadsledningskontoret

***** BEGÄRAN OM YTTRANDE *****

Diarienum: 1316/17

Ärende:

Stadsledningskontoret får i uppdrag att i samverkan med Social resursförvaltning ta fram en plan för stadens arbete mot hedersförtryck, parallellt med den planerade kartläggningen av hedersförtryckets utbredning och karaktär i Göteborg

Remisstid:

Svar senast: 2018-10-31

Bifogat ärende översänds för yttrande till samtliga SDN, till Social resursnämnd, Förskolenämnden, Grundskolenämnden, Utbildningsnämnden, Idrotts- och föreningsnämnden, Kulturnämnden samt till Gryning vård AB och Förvaltnings AB Framtiden.

Följande råd, civilsamhällsorganisationer samt externa offentliga aktörer ges tillfälle att yttra sig över ärendet:

Göteborgs Stads HBTQ-råd
Göteborgs Stads pensionärsrådet
Göteborgs Stads råd för den nationella minoriteten romer
Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor
Göteborgs Stads sverigefinska råd
Studentforum
Ungdomsfullmäktige

Ada kvinnojour
Fryshuset Göteborg
GAPF Göteborg
Göteborgs Rättighetscenter - mot diskriminering
Homan
Interreligiösa centret Göteborg
Kvinnofolkhögskolan
Män för jämställdhet Göteborg
RFSL Göteborg
RISK Göteborg
Terrafem Göteborg

Västra Götalandsregionen
Länsstyrelsen Västra Götaland
Jämställdhetsmyndigheten
Länsstyrelsen i Östergötland

Yttrandet ska vara nämnd-/styrelsebehandlat och tydligt uttrycka om nämnden/styrelsen tillstyrker, avstyrker eller inte tar ställning till förslagen. Yrkanden, skiljaktiga meningar, reservationer, särskilda yttranden m m från nämnd-/styrelsebehandlingen ska alltid bifogas.

Stadsledningskontoret önskar svar på följande frågor:

1. Finns det utgångspunkter, delmål och/eller aktiviteter som ni anser borde strykas i planen? Om ja - vilka och motivera varför.
2. Finns det utgångspunkter, delmål och/eller aktiviteter som planen borde inkludera? Om ja - föreslå vilka och motivera varför.
3. Ger målsättningen, delmålen och aktiviteterna den ledning och stöd som behövs för att nå planens mål? Om inte, vad saknas?

Protokollsutdraget och tjänsteutlåtandet/yttrandet ska alltid returneras i aktuell mall till förvaltningsbrevlådan på Stadsledningskontoret (Stadsledningskontoret/Stadsledningskontoret/GBGStad; stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se). Mallen heter "Svar på remiss" och är en av LIS-mallarna. Om du behöver hjälp med att använda mallen "Svar på remiss", kontakta Support Intraservice på telefon 368 68 00. Om inte mallen används kan inte ert remissvar hanteras.

Följande perspektiv enligt beslut i Kommunfullmäktige ska alltid kommenteras:

- Ekonomiska perspektivet
- Barnperspektivet (FN:s barnkonvention)
- Jämställdhetsperspektivet
- Mångfaldsperspektivet
- Miljöperspektivet
- Omvärldsperspektivet

För Göteborgs Kommunstyrelse
Jeanette Stål
Handläggare
tfn 031-368 03 13

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2018-05-30

Diarienummer 1316/17

Handläggare

Helen Arvidsson

Telefon: 031-3680218

E-post: helen.arvidsson@stadshuset.goteborg.se

Göteborgs Stads plan för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck 2019 - 2022 – remissversion

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

Göteborgs Stads plan för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck i enlighet med bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande remitteras till de nämnder, styrelser, råd, civilsamhälleorganisationer och externa aktörer som stadsledningskontoret föreslår, vilka framgår av bilaga 3.

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har fått i uppdrag av kommunstyrelsen 2017-08-23 § 572 att i samverkan med social resursförvaltning ta fram en plan för stadens arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck. Detta ska ske parallellt med kartläggningen av hedersrelaterat våld och förtryck som under 2017–2018 pågår i Göteborg, Stockholm och Malmö.

Planen syftar till att utveckla och stärka stadens arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck med målsättning att tillgodose alla göteborgares, särskilt barn och ungas, rätt till ett liv fritt från våld och förtryck. Planen är indelad i tre delmål som ska stödja det övergripande syftet samt tre utgångspunkter som ska vara vägledande för planens implementering. De tre utgångspunkterna är mänskliga rättigheter och lagstiftning; intersektionalitet; och normmedvetenhet. De tre delmålen fokuserar på främjande och förebyggande insatser, stöd till individer i hederskontext och stöd till yrkesverksamma.

Framtagandet av planen har utgått ifrån medskapande processer, men för att få in ytterligare synpunkter föreslår stadsledningskontoret att planen remitteras till de nämnder, styrelser, råd, civilsamhälleorganisationer och externa aktörer som anges i listan över remissinstanser (bilaga 3).

Ekonomiska konsekvenser

Stadsledningskontoret ser att några av aktiviteterna i planen kan innebära extra kostnader, då främst följande aktiviteter: kompetenshöjande insatser; att utveckla stärkt kontakt med föräldrar och vårdnadshavare; att utveckla resursteam heder; och att stärka långsiktiga psykosociala insatser. Delar av de ekonomiska konsekvenserna kan därmed behöva hanteras i ordinarie budgethantering. Övriga aktiviteter som planen föreslår förväntas

kunna finansieras via nämnders och styrelsers ordinarie budget då de utgår ifrån att stärka och utveckla den ordinarie verksamheten.

Barnperspektivet

Barnperspektivet och barnkonventionen är centrala i planen då målsättningen är att tillgodose alla göteborgares, särskilt barn och ungas, rätt till ett liv fritt från våld och förtryck. Barn och unga pekas ut som en extra viktig målgrupp för de planerade aktiviteterna under både delmål 1 och delmål 2. Bland andra är förskolan, skolan, familjecentraler, ungdomsmottagningar, samt kultur-, fritid- och idrottsverksamheter utpekade som viktiga arenor där arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck ska utvecklas och stärkas utifrån ett barnperspektiv.

Mångfaldsperspektivet

Utifrån ett mångfaldsperspektiv har planen mänskliga rättigheter och lagstiftning, intersektionalitet och normmedvetenhet som utgångspunkter. Att tillgodose rätten till ett liv fritt från våld och förtryck definieras som planens målsättning. Intersektionalitet ska i denna plan ses som ett verktyg som hjälper till att skapa behovsanpassade insatser utifrån förståelsen för hur flera maktordningar samspelar och hur det hedersrelaterade våldet och förtrycket tar sig flera olika uttryck som kan skilja sig åt mellan/inom grupper och i olika sammanhang. Normmedvetenhet ska därtill användas för att bättre förstå människors olika förutsättningar och livsvillkor genom att synliggöra normer som riskerar att begränsa arbetet i stadens verksamheter.

Jämställdhetsperspektivet

Likaså genomsyrar jämställdhetsperspektivet planen, då den samlade bilden är att flickor och kvinnor är mer utsatta och begränsade i en hederskontext där patriarkala normer och strukturer är starka. Hedersrelaterat våld och förtryck kan inkludera flera olika former av våld och angränsar ofta till, eller överlappar med, våld i nära relationer och mäns våld mot kvinnor. I verkligheten finns inga skarpa gränser mellan dessa olika våldsuttryck och därför är ett jämställdhetsperspektiv viktigt som en del av en intersektionell ansats för att förstå hur patriarkala, kollektivistiska och heteronormativa strukturer samverkar.

Miljöperspektivet

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån miljöperspektivet.

Omvärldsperspektivet

Utifrån ett omvärldsperspektiv föreslår planen stärkt samordning mellan stadens verksamheter och externa aktörer där en bred representation från hälso- och sjukvården, polis- och åklagarmyndigheten, samt civilsamhället ska säkerställas. På nationell nivå återfinns arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck inom ramen för den nationella jämställdhetspolitiken. Den tioåriga nationella strategin från 2017, *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*, omfattar mäns våld mot kvinnor, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Det nationella kompetensteamet, vid Länsstyrelsen i Östergötland, samordnar och stödjer arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck och dess olika uttrycksformer, inklusive barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning av flickor

och kvinnor. Samverkan sker med det nationella kompetensteamet via bland annat kompetenshöjande insatser.

Bilagor

1. Protokollsutdrag KS 2017-08-23 §572
2. Göteborgs Stads plan för arbetet med hedersrelaterat våld och förtryck – remissversion
3. Lista över remissinstanser

Ärendet

Enligt beslut i Kommunstyrelsen 2017-08-23 § 572 gavs stadsledningskontoret i uppdrag att i samverkan med social resursförvaltning ta fram en plan för stadens arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck. Detta ska ske parallellt med kartläggningen av hedersrelaterat våld och förtryck som under 2017 och 2018 pågår i Göteborg, Stockholm och Malmö. Stadsledningskontoret föreslår att planen går ut på remiss för att förankra den och få in synpunkter kring planens föreslagna delmål och aktiviteter. Remissvar ska ha inkommit till förvaltningen senast 2018-10-31.

Beskrivning av ärendet

Hedersrelaterat våld och förtryck har tidigare ingått i Göteborgs Stads plan mot våld i nära relationer (giltig 2014–2018), men under 2017 gav kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en plan som specifikt riktar sig mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Parallellt med framtagandet av denna plan pågår under 2017–2018 en kartläggning av hedersrelaterat våld och förtryck som genomförs i Stockholm, Göteborg och Malmö av forskare. De tre städerna vill stärka arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck och har därför gått ihop för att få ett kunskapsunderlag till förbättrade möjligheter att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck samt vidta adekvata åtgärder både för dem som utsätts samt våldsutövarna. Kartläggningen ska således ses som ett stöd till implementeringen av planen.

Utöver den pågående kartläggning har det under 2017 även tillsatts en central samordnare för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck i Göteborgs Stad. Samordningsuppdraget finns inom social resursförvaltning, på Dialoga, som är ett kompetenscentrum om våld i nära relationer. Samordnaren ska tillhandahålla stöd till stadens verksamheter i form av kompetens och samarbetsforum för att utbyta erfarenheter. Inom samordningsuppdraget är fem utvecklingsområden identifierade: stöd till individer; stöd till yrkesverksamma; kompetensutveckling; samverkan och förebyggande arbete. Det är utifrån dessa utvecklingsområden som planen är utformad.

Stadsledningskontoret har i samverkan med social resursförvaltning ansvarat för framtagandet av planen och innehållet i planen har arbetats fram i medskapande processer tillsammans med representanter från stadens verksamheter och från civilsamhälleorganisationer i fyra workshops. Därutöver har dialog förts med relevanta nyckelpersoner, planen har lyfts i stadens myndighetsövergripande nätverk för hedersrelaterat våld och förtryck, en arbetsgrupp har tillsatts för att i detalj diskutera innehållet i planen och diskussion har förts med forskare som ansvarar för kartläggningen i syfte att integrera den kunskap som hittills genererats.

Hedersrelaterat våld och förtryck är en komplex samhällsfråga och detta visar sig även i att aktörerna som tagit fram planen inte till alla delar är ense om fokus vad det gäller problemformuleringen. Det är därför angeläget med en bred remissomgång så att alla perspektiv blir belysta.

Förståelsen för hedersrelaterat våld och förtryck i denna plan utgår ifrån en bred ansats som även inkluderar kvinnlig könsstympling, barn- och tvångsaktenskap och vardagsheder. Det övergripande syftet med planen är att utveckla och stärka stadens arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck med målsättning att tillgodose alla göteborgares, särskilt barn och ungas, rätt till ett liv fritt från våld och förtryck.

Planen är indelad i tre delmål som ska stödja det övergripande syftet samt tre utgångspunkter som ska vara vägledande för planens implementering. De tre utgångspunkterna är mänskliga rättigheter och lagstiftning, intersektionalitet och normmedvetenhet. Delmålen består av tre av de fem utvecklingsområden som identifierats inom det centrala samordningsuppdraget: främjande och förebyggande insatser; stöd till individer i hederskontext; och stöd till yrkesverksamma. De två återstående utvecklingsområdena, kompetensutveckling och samverkan, går som en röd tråd genom planens delmål.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret föreslår att planen går ut på remiss för att förankra den ytterligare genom att få in synpunkter kring planens föreslagna utgångspunkter, delmål och aktiviteter samt huruvida dessa ger den ledning och stöd som behövs för att nå planens målsättning. Lista över remissinstanser finns i bilaga 3.

Helen Arfvidsson

Klas Forsberg

Planeringsledare

Avdelningschef

§ 572, Dnr

Yrkande från S och MP angående planering för genomförandet av kartläggning av det hedersrelaterade våldets omfattning och karaktär i Göteborg

Tidigare behandling

Bordlagt den 14 juni 2017, § 505.

Handlingar

Yrkande från S och MP den 14 juni 2017.

Yrkande från L, M och KD den 9 juni 2017.

Yrkande från V den 23 augusti 2017.

Yrkanden

Ordföranden Ann-Sofie Hermansson (S) yrkar bifall till yrkande från S och MP den 14 juni 2017.

Jonas Ransgård (M) yrkar bifall yrkande från L, M och KD den 9 juni 2017.

Daniel Bernmar (V) yrkar bifall till yrkande från V den 23 augusti 2017.

Propositionsordning

Ordföranden Ann-Sofie Hermansson (S) ställer först propositioner på yrkandet från S och MP, beslutsats 1 i yrkande från L, M och KD och yrkandet från V och finner att yrkandet från S och MP bifallits. Ordföranden antecknar yrkandet från S och MP som Ja-proposition i huvudvoteringen.

Ordföranden Ann-Sofie Hermansson (S) ställer därefter propositioner på återstående yrkanden och finner att yrkandet från Jonas Ransgård (M) beträffande beslutsats 1 i yrkande från L, M och KD antagits som motförslag.

Huvudvotering

Godkänd voteringsproposition: ”Ja för bifall yrkandet från S och MP och Nej för bifall till beslutsats 1 i yrkande från L, M och KD”.

Mariya Voyvodova (S), Ulf Kamne (MP), Marina Johansson (S), Johan Nyhus (S), tjänstgörande ersättaren Jonas Attenius (S) och ordföranden Ann-Sofie Hermansson (S) röstar Ja (6).

Jonas Ransgård (M), Helene Odenjung (L), Kristina Tharing (M), Maria Rydén (M), Martin Wannholt och tjänstgörande ersättaren Hampus Magnusson (M) röstar Nej (6).

Daniel Bernmar (V) avstår från att rösta (1).

Göteborgs Stad

Kommunstyrelsen

Med ordförandens utslagsröst finner Ann-Sofie Hermansson att yrkandet från S och MP bifallits.

Kommunstyrelsen beslutar härfter att bifalla beslutssats 2 och 3 i yrkande från L, M och KD den 9 juni 2017.

Beslut

Enligt yrkande från S och MP samt yrkande från L, M och KD:

1. Stadsledningskontoret får i uppdrag att i samverkan med Social resursförvaltning ta fram en plan för stadens arbete mot hedersförtryck, parallellt med den planerade kartläggningen av hedersförtryckets utbredning och karaktär i Göteborg.
2. Kommunstyrelsen hemställer till stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden om att förstärka elevhälsan, kompetensutveckling inom socialtjänsten samt bilda nätverk i staden där kunskap kan spridas enligt ovan yrkande från L, M och KD den 9 juni 2017.
3. Stadsledningskontoret får i uppdrag att söka samverkan med Swedavia och Landvetter flygplats hitta metoder för att förhindra och förebygga barnäktenskap/bortgifte utomlands.

Expedieras

Stadsledningskontoret
Social resursnämnd
Stadsdelsnämnderna
Utbildningsnämnden

Vid protokollet

Lina Isaksson

2017-09-01

Ordförande

Ann-Sofie Hermansson

Justerare

Jonas Ransgård

Göteborgs
Stad

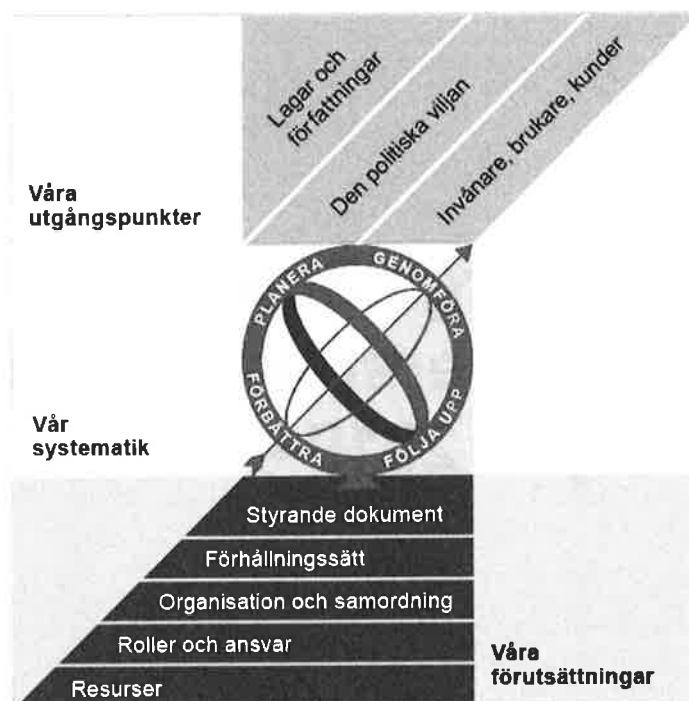
Göteborgs Stads plan för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck 2019 – 2022

Planerande styrande dokument

[
Vision
Program
▶ Plan
]

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Styrande dokument			
Kommunala föreskrifter		Planerande och reglerande styrande dokument	
Normgivning mot enskild	Riktade styrande dokument	Planerande styrande dokument	Reglerande styrande dokument

Dokumentnamn: Göteborgs Stads plan för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck 2019 – 2022			
Beslutad av: [Nämnd/styrelse/befattning]	Gäller för:	Diarienummer:	Datum och paragraf för beslutet: [Text]
Dokumentsort: Plan	Giltighetstid: 2019 - 2022	Senast reviderad: [Datum]	Dokumentansvarig: [Funktion]
Bilagor:			

Innehåll

Inledning	3
Syftet med denna plan	3
Vem omfattas av planen	3
Giltighetstid	3
Bakgrund	3
Kopplingar till andra styrande dokument	6
Implementering	7
Uppföljning av denna plan	7
Planen	8
Utgångspunkter för planen	8
Mänskliga rättigheter och lagstiftning	8
Intersektionalitet	8
Normmedvetenhet	9
Delmål 1 – Främjande och förebyggande insatser	10
Delmål 2 – Stöd till individer i hederskontext	14
Delmål 3 – Stöd till yrkesverksamma	19

Inledning

Syftet med denna plan

Syftet med planen är att utveckla och stärka stadens arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck med målsättning att tillgodose alla göteborgares, särskilt barn och ungas, rätt till ett liv fritt från våld och förtryck.

Vem omfattas av planen

Planen gäller för samtliga stadsdelsnämnder, Social resursnämnd, Förskolenämnden, Grundskolenämnden, Utbildningsnämnden, Idrotts- och föreningsnämnden, Kulturnämnden, Förvaltnings AB Framtiden och Gryning vård AB.

Giltighetstid

Planen gäller för perioden 2019 – 2022.

Bakgrund

Frågor om hedersrelaterat våld och förtryck har sedan slutet av 1990-talet uppmärksammats i flertalet västeuropeiska länder och internationellt genom FN:s arbete. Sedan morderna på Sara Abed Ali (1996) och Pela Atroshi (1999) och framförallt mordet på Fadime Sahindal (2002) har begrepp som hedersmord, hedersvåld och hedersförtryck används i den svenska debatten. Det råder dock en polariserad samhällsdebatt och en oenighet kring förståelsen av hedersrelaterat våld och förtryck då det finns ett flertal olika perspektiv på frågan. De konflikter och motsättningar som finns i debatten visar på att hedersrelaterat våld och förtryck är en komplex samhällsfråga. Motsättningarna kan även utgöra en utmaning både för kunskapsinhämtning samt arbetet med riktade insatser. Stadens arbete måste därför vara långsiktigt, uthålligt och lyhört.

Gemensamt för olika beskrivningar av hur hedersrelaterat våld och förtryck tar sig uttryck är våldets kollektiva karaktär, att flera personer, ofta närstående är involverade i att planera, sanktionera och utöva våldet. Syftet med vissa våldsuttryck är att de ska synas för att upprätthålla heder i gemenskapen, medan andra sker mer i det fördolda. Att leva i en hederskontext kan innebära att vara bevakad eller kontrollerad på flera olika sätt, exempelvis att inte själv få välja sitt umgänge eller kunna röra sig fritt, att inte bestämma över sin egen kropp, identitet och sexualitet, att inte kunna välja partner fritt eller göra fria studie- eller yrkesval. Det kan även innebära att tvingas kontrollera sina syskon, barn, partner eller annan närstående. Dessa kontrollmekanismer och begränsningar bygger på starkt patriarkala, kollektivistiska och heteronormativa normer och strukturer med syfte att bevara heder, rykte och anseende. De kan även fungera som ett alternativt välfärdssystem, en inneslutenhet som ersätter det omgivande samhällets skyddsnet då staten antingen är svag eller samhället starkt segregerat.

Hedersrelaterat våld och förtryck kan därmed inkludera flera olika former av våld, inklusive psykiskt, socialt, sexuellt och fysiskt våld¹ och angränsar ofta till, eller överlappar med, våld i nära relationer och mäns våld mot kvinnor. I verkligheten finns inga skarpa gränser mellan dessa olika våldsuttryck och i många fall är det psykiska våldet i form av begränsningar, kontroll, hot, kränkningar och ryktesspridning mer utbrett än det fysiska våldet. Ofta är det även dolt och rädslan för att bli utsatt bidrar till att ständigt vara på sin vakt eller anpassa sig. Våldet och förtrycket utövas inte uteslutande i hemmet av den närstående familjen, utan kan även utövas av en större gemenskap där bostadsområden, skolor, sociala medier och transnationella nätverk framträder alltmer som arenor för hedersrelaterat våld och förtryck. Förståelsen för hedersrelaterat våld och förtryck i denna plan utgår ifrån en bred ansats som även inkluderar kvinnlig könsstympning, barn- och tvångsäktenskap och vardagsheder.

För utsatta kan det hedersrelaterade våldet och förtrycket ofta normaliseras och bli en del av vardagen eller väcka känslor av skam. Att bryta mot kollektiva förväntningar ställer höga krav på individen. Många anpassar sig därför till vad som förväntas av dem i olika sammanhang och lever i vissa fall dubbelliv. Detta kan medföra att personer inte söker hjälp. Det finns även en rädsla och osäkerhet bland många yrkesverksamma och andra aktörer som möter personer som är utsatta eller riskerar att utsättas². Det finns en risk att osäkerheten leder till att man inte agerar när en person far illa. Även brist på samordning och kunskap om frågans komplexitet och de utsattas olika behov och livsvillkor leder till att insatser inte sätts in.

Parallellt med framtagandet av denna plan pågår under 2017–2018 därför en kartläggning av hedersrelaterat våld och förtryck som genomförs i Stockholm, Göteborg och Malmö av forskare. De tre städerna vill stärka arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck och har därför gått ihop för att få ett kunskapsunderlag till förbättrade möjligheter att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck samt vidta adekvata åtgärder både för dem som utsätts samt våldsutövarna. Kartläggningen ska således ses som ett stöd till implementeringen av planen.

Det har tidigare genomförts flera olika kartläggningar kring hedersrelaterat våld och förtryck i Sverige som visar på att den kunskap som finns om hedersrelaterat våld och förtryck stundtals är motstridig då studierna visar på väldigt olika resultat³. Troligen beror detta på att man haft olika definitioner av hedersrelaterat våld och förtryck, olika målgrupper och urval, samt olika undersökningsmetoder. Flera av de kartläggningar som hittills genomförts i Sverige har dessutom främst inriktat sig på att beskriva flickor och kvinnors utsatthet. Även om den samlade bilden är att flickors och kvinnors utsatthet och begränsade i en hederskontext, ger detta inte en tillräckligt heltäckande bild av frågans komplexitet. Det finns därmed en risk att personer i en hederskontext osynliggörs i mötet med kommunens verksamheter och att stöd uteblir. Exempelvis beskriver en rapport från Länsstyrelsen i Östergötland att arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck fortfarande präglas av bilden av att den utsatta är en heterosexuell flicka eller ung kvinna

¹ Socialstyrelsen (2007) *Frihet och ansvar: en undersökning om gymnasieungdomars upplevda frihet att själva bestämma över sina liv. Allmänna tendenser med fördjupad analys kring utsatthet för kränkande behandling, hot och/eller våld, särskilt hedersrelaterat våld från nära anhöriga.*

² Länsstyrelsen i Östergötlands län (2015) *Att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck.*

³ Några exempel är: Ungdomsstyrelsen (2009) *Gift mot sin vilja*; Schlytter et al. (2009) *Oskuld och heder*; VHEK (2015) *1100* och (2016) *1200*; TRIS (2012) *Trippelt utsatt*, med flera.

som blir kontrollerad av sin pappa och sina bröder⁴. Detta medför att bland andra personer med funktionsnedsättningar, pojkar och män, nyanlända, ensamkommande barn och unga, samt hbtq-personer därmed riskerar att osynliggöras när de inte passar in i den mall man skapat för att identifiera utsatta. Det kan även medföra att utsatta avstår från att söka hjälp. Mot bakgrund av detta har de tre städerna sett ett behov av att genomföra en gemensam kartläggning och analys av det hedersrelaterade våldets omfattning och karaktär där synen på vem som är våldsutsatt och våldsutövare breddas och fördjupas. Kartläggningens resultat integreras i aktiviteterna som föreslås i denna plan.

Utöver den pågående kartläggning har det under 2017 även tillsatts en central samordnare för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck i Göteborgs Stad. Samordningsuppdraget finns inom Social resursförvaltning, på Dialoga, som är ett kompetenscentrum om våld i nära relationer. Samordnaren ska tillhandahålla stöd till stadens verksamheter i form av kompetens och samarbetsforum för att utbyta erfarenheter. Inom samordningsuppdraget är fem utvecklingsområden identifierade: stöd till individer; stöd till yrkesverksamma; kompetensutveckling; samverkan och förebyggande arbete. Det är utifrån dessa utvecklingsområden som denna plan är utformad.

Hedersrelaterat våld och förtryck har tidigare ingått i Göteborgs Stads plan mot våld i nära relationer (giltig 2014–2018), men under 2017 gav Kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en plan som specifikt riktar sig mot hedersrelaterat våld och förtryck. Denna plan ska komplettera och stärka det pågående arbete som redan sker i staden samt dra lärdomar från kartläggningen. Stadsledningskontoret i samverkan med Social resursförvaltning ansvarar för framtagandet av planen och innehållet i planen har arbetats fram i medskapande processer tillsammans med representanter från stadens verksamheter och från civilsamhälleorganisationer.

På nationell nivå återfinns arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck inom ramen för den nationella jämställdhetspolitiken. Den tioåriga nationella strategin från 2017, *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*, omfattar mäns våld mot kvinnor, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål⁵. Det nationella kompetensteamet, vid Länsstyrelsen i Östergötland, samordnar och stödjer arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck och dess olika uttrycksformer, inklusive barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning av flickor och kvinnor⁶.

⁴ Länsstyrelsen i Östergötlands län (2015) *Att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck*.

⁵ Regeringen (2016) *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*. Regeringens skrivelse 2016/17:10.

⁶ Läs mer på www.hedersfortryck.se

Kopplingar till andra styrande dokument

Nedan listas de antagna program och planer som i störst omfattning angränsar till denna plan:

Styrande dokument	Kopplingar till hedersrelaterat våld och förtryck	Giltighet och fastställare
Dialog och samarbete - Ett samlat program för Göteborgs Stads trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete	Omfattar kopplingar till stadens våldspreventiva arbete.	2014–2020 Beslutad i KF
Göteborgs Stads plan för att förbättra HBTQ-personers livsvillkor	Belyser hbtq-personers specifika utsatthet.	2017–2021 Beslutad i KF
Göteborgs Stads plan mot våld i nära relationer	Omfattar kopplingar till våld i nära relationer.	2014–2018 Beslutad i KF
Göteborgs Stads program för en jämlik stad	Omfattar kopplingar till långsiktiga satsningar för att ska skapa likvärdiga livsvillkor för alla som bor, vistas och verkar i staden med tyngd på tidiga insatser i barns liv, samt pekar ut att en grundförutsättning för att nå målet en jämlik stad är ett intersektionellt och normmedvetet arbetssätt.	2018–2026 Beslutad i KF
Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Belyser personer med funktionsnedsättnings specifika utsatthet.	2014–2020 Beslutad i KF
Handlingsplan för arbetet med de mänskliga rättigheterna i Göteborgs Stad	Slår fast att alla stadens verksamheter ska genomsyras av mänskliga rättigheter.	2016 – tillsvidare Beslutad i KF
Det goda livet i Västra Götaland – Handlingsplan för psykisk hälsa	Omfattar kopplingar till långsiktiga psykosociala insatser.	2018–2020 Beslutad i KF
Göteborgs Stads plan för jämställdhet Göteborgs	Omfattar kopplingar till stadens arbete med jämställdhet, våldsutsatthet och destruktiva maskulinitetsnormer.	2019–2022 Ska upp till beslut i KF under 2018
Göteborgs Stads plan för arbetet med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR)	Omfattar kopplingar till stadens arbete med SRHR.	2019–2022 Ska upp till beslut i KF under 2018

Implementering

Varje nämnd och styrelse som omnämns i planen ansvarar för dess implementeringen och måluppfyllelse. Det kommer även att finnas en för staden gemensam grupp för implementering som följer hur arbetet med planen utvecklas. Stadsledningskontoret har den strategiska rollen i staden och Social resursförvaltning ansvarar för det operativa stödet via den centrala samordnaren. Implementeringsgruppen kan bygga vidare på redan befintliga nätverk, exempelvis det som finns kopplat till Göteborgs stads plan mot våld i nära relationer. Samordnaren mot hedersrelaterat våld och förtryck ansvarar idag för att regelbundet sammankalla denna grupp, samt vid behov bjuda in andra aktörer för avstämning och erfarenhetsutbyte.

Uppföljning av denna plan

En kvalitativ uppföljning av planen kommer efter en tvåårsperiod genomföras av Stadsledningskontoret med utgångspunkt i att följa upp de förväntade resultat som definieras i relation till aktiviteterna nedan, samt hur kartläggningens resultat och rekommendationer har tagits tillvara i de kompetenshöjande insatserna. Efter det att planens tidsperiod löpt ut, ska en utvärdering göras i förhållande till måluppfyllelse och relevans. Utvärderingen ska ge vägledning i stadens fortsatta arbete med frågan.

Ett antal aktiviteter kommer på förslag även att följas upp i den baslinestudie som tas fram utifrån Göteborgs Stads plan för arbetet med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR)⁷.

⁷ Beslut om SRHR-planen bordlades av Social resursnämnd, 2018-05-23

Planen

Det övergripande syftet med planen är att utveckla och stärka stadens arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck med målsättning att tillgodose alla göteborgares, särskilt barn och ungas, rätt till ett liv fritt från våld och förtryck.

Planen är indelad i tre delmål som ska stödja det övergripande syftet samt tre utgångspunkter som ska vara vägledande för planens implementering. Delmålen består av tre av de fem utvecklingsområden som identifierats inom det centrala samordningsuppdraget. De två återstående områdena: kompetensutveckling och samverkan går som en röd tråd genom de tre delmålen som fokuserar på:

1. Främjande och förebyggande insatser
2. Stöd till individer i hederskontext
3. Stöd till yrkesverksamma

Utgångspunkter för planen

Mänskliga rättigheter och lagstiftning

Både internationella konventioner och svensk lagstiftning ger tyngd åt stadens arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck. Frihet från våld och förtryck är en universell och grundläggande mänsklig rättighet som denna plan tar som sin utgångspunkt i, med särskilt fokus på barn och ungas livsvillkor. Göteborg ska vara en stad där de mänskliga rättigheterna genomsyrar alla stadens verksamheter, vilket innebär att respektera, skydda, uppfylla och främja rättigheter för alla som bor, vistas och verkar i staden.

I grunden för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck finns FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna samt konventionerna om avskaffande av all diskriminering av kvinnor (kvinnokonventionen); om barnens rättigheter (barnkonventionen); och om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Dessa ger individuella rättigheter som de stater som har ratificerat konventionerna förbinder sig att värna. Därutöver förtydligas samhällets ansvar att arbeta mot alla former av våld och förtryck i en rad olika lagar, inklusive brottsbalken, diskrimineringslagen, skollagen, socialtjänstlagen, föräldrabalken med flera. Sedan 1982 finns även en lag om förbud mot könsstympning av kvinnor och sedan 2014 finns en förstärkt lagstiftning mot barn- och tvångsäktenskap.

Intersektionalitet

Den andra utgångspunkten följer från att hedersrelaterat våld och förtryck förstås som ett komplext samhällsproblem och fokuserar på hur olika maktordningar samverkar och förstärker varandra, men också hur de kan skifta i både tid och rum. Med maktordningar menas hierarkiska strukturer i samhället, exempelvis könsmaksordning, vilket innebär att det finns patriarkala strukturer enligt vilka kvinnor har mindre makt än män⁸. Andra

⁸ Läs mer: www.jamstall.nu/wordlist/maktordning/

maktordningar styrs exempelvis av socioekonomi, sexualitet, etnicitet, ålder, funktionsvariation med flera. Patriarkala, kollektivistiska och heteronormativa strukturer ligger till grund för det hedersrelaterade våldet och förtrycket. För att bättre förstå hur dessa samverkar, samt knyta an till det intersektionella arbets- och förhållningssättet som beskrivs som en grundförutsättning för arbetet med Jämlikt Göteborg, används här intersektionalitet som den andra utgångspunkten för planen.

Ordet intersektionalitet kommer från engelskan *intersection*, som kan betyda väggkorsning eller skärning. Det används för att beteckna hur olika maktordningar påverkar och ibland förstärker varandra. En enskild maktordning kan inte förstås oberoende av andra. En liknelse kan här göras med att i jämställdhetsarbetet inte analysera kön separat från andra kategorier utan snarare utgå utifrån devisen: ”alltid kön, men inte bara kön”.^{9 10}

När förståelsen om hedersrelaterat våld och förtryck enbart utgår ifrån att den utsatta är en heterosexuell flicka eller ung kvinna som blir kontrollerad av sin pappa och sina bröder, finns en risk att andra grupper av våldsutsatta och våldsutövare osynliggörs. Exempelvis utesluts då hbtq-personers specifika utsatthet för så kallade omvändelseförsök via tvångsäktenskap¹¹. Även den särskilda riskutsatthet som personer med en intellektuell funktionsnedsättning lever med i en hederskontext riskerar då att försummas^{12 13}. Ett annat exempel, som alltmer börjar uppmärksammas, är pojkars och unga mäns dubbla roll som både våldsutsatta och våldsutövare¹⁴. Intersektionalitet ska i denna plan ses som ett verktyg som hjälper till att skapa behovsanpassade insatser utifrån förståelsen för hur flera maktordningar samspelar och hur våldet och förtrycket tar sig flera olika uttryck som kan skilja sig åt mellan/inom grupper och i olika sammanhang.

Normmedvetenhet

Den tredje utgångspunkten är normmedvetenhet, vilket återigen knyter an till Jämlikt Göteborgs grundförutsättningar. Normer är outtalade föreställningar om vad som anses vara normalt i ett visst sammanhang. Genom att synliggöra normer som riskerar att begränsa och diskriminera blir det också möjligt att ifrågasätta och förändra dem. Grunden för normmedvetenhet är att granska sig själv och sin verksamhet.

I rapporten *Normbrytande liv i Göteborg*¹⁵ konstateras exempelvis att den utsatthet som många hbtq-personer upplever kan förstås i relation till heteronormen. De kommunala verksamheterna är oftast uppbyggda utifrån en heteronormativ förståelse och riskerar därför möta brukaren som enbart heterosexuell och cisperson. Detta är särskilt allvarligt då det gäller våldsutsatthet bland asylsökande hbtq-personer och unga hbtq-personer eftersom en ensidig heteronormativ tolkning av hedersrelaterat våld och förtryck riskerar försumma deras specifika våldsutsatthet. Ett normmedvetet förhållningssätt kan istället bidra till att vi bättre kan förstå människors olika förutsättningar och livsvillkor.

⁹ Läs mer: www.jamstall.nu/fakta/intersektionalitet/

¹⁰ Länsstyrelsen i Skåne (2018) *Intersektionella perspektiv på våld i nära relationer*.

¹¹ Darj, Nathorst-Böös, Jarl-Åberg (2011) *HBT & heder: en intervjustudie om unga HBT-personer som lever i familjer med hedersnormer*. Stockholm: ALMAeuropa & RFSL Ungdom.

¹² TRIS (2012) *Trippelt utsatt* och TRIS (2014) *Trippelt utsatt - Att utveckla en handlingsplan för att motverka hedersrelaterat förtryck och våld på gymnasieskolan*.

¹³ Läs mer: www.hedersfortryck.se/hedersfortryck/hedersvald-och-intellektuell-funktionsnedsattning

¹⁴ Schlytter och Rexvid (2016); Darvishpour et al. (2010)

¹⁵ Göteborgs Stad (2014) *Normbrytande liv i Göteborg*.

Delmål 1 – Främjande och förebyggande insatser

Målsättning

Det finns ett främjande och förebyggande arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck som bidrar till att tillgodose alla göteborgares, särskilt barn och ungas, rätt till ett liv fritt från våld och förtryck.

Beskrivning

Främjande och förebyggande insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck tar sin utgångspunkt i ett långsiktigt arbete med demokrati, mänskliga rättigheter, jämlikhet och normmedvetenhet (aktivitet 1.1). Här behövs både generella insatser och tidiga insatser riktade mot barn och unga. Det främjande och förebyggande arbetet handlar därutöver om att skapa tillitsfulla relationer med föräldrar, vårdnadshavare och andra familjemedlemmar via stärkt kontakt och dialog (aktivitet 1.2). Förskola och skola är arenor där barn och unga vistas dagligen och har därför en viktig roll i att förebygga våld och förtryck i alla dess former. Här finns även möjligheter till främjande insatser genom att skapa tillitsfulla relationer till barn, unga och deras vårdnadshavare vilket kan bidra till kontinuitet i arbetet. Kultur- och fritidssektorn samt idrottsverksamheter har också viktiga roller att aktivt arbeta för att förebygga alla former av våld och förtryck. Andra arenor inkluderar bland andra familjecentraler och öppna förskolor där det finns möjligheter att skapa tillitsfulla relationer både till barn och deras vårdnadshavare.

Även i sex- och samlevnadsundervisningen finns det många möjligheter att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck utifrån ett stärkt fokus på bland annat normmedvetenhet kring sexualitet, genus, maskulinitet och rätten till sin kropp (aktivitet 1.3). Här är även elevhälsan och ungdomsmottagningar viktiga arenor för att arbeta hälsofrämjande och förebyggande. Det är också viktigt att integrera kunskap och kännedom om hedersrelaterat våld och förtryck i det övergripande våldspreventiva, trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbetet i staden (aktivitet 1.4).

Aktiviteter

1.1 Stärkt långsiktigt arbete för demokrati och mänskliga rättigheter

Att stärka det långsiktiga arbetet för demokrati och mänskliga rättigheter kopplat till ett liv fritt från våld och förtryck tar sin utgångspunkt i att satsa på tidiga insatser hos barn och unga. Detta hänger ihop med arbetet inom Jämlikt Göteborg där ett målområde är att skapa en god start i livet och goda uppväxtvillkor. Det angränsar även tydligt till förskolans och skolans demokratiuppdrag, samt det arbete med utgångspunkt i demokrati och mänskliga rättigheter som sker inom kultur- och fritidssektorn, idrottsverksamheter eller annan kommunal verksamhet som möter barn och unga. Detta långsiktiga arbete

kopplar tydligt an till Göteborgs Stads kommande jämställdhetsplan och målet att staden arbetar främjande och förebyggande för att motverka destruktiva normer kring maskulinitet och våld, samt till Göteborgs Stads kommande plan för arbetet med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR).

Aktivitet 1.1	Stärka det långsiktiga arbetet för demokrati och mänskliga rättigheter kopplat till ett liv fritt från våld och förtryck
Målgrupp	Barn och unga
Arenor	Förskola och skola, elevhälsa, ungdomsmottagningar, familjecentraler, Välkomsten, familjehem, kultur- och fritidsverksamhet, idrottsverksamheter, bibliotek, Integrationscentrum med flera
Ansvar	Samtliga stadsdelsnämnder, Förskolenämnden, Grundskolenämnden, Utbildningsnämnden, Idrotts- och föreningsnämnden, Kulturnämnden
Förväntat resultat	Att stadens främjande och förebyggande arbete motverkar hedersrelaterat våld och förtryck och bidrar till att tillgodose alla göteborgares, särskilt barn och ungas, rätt till ett liv fritt från våld och förtryck

1.2 Stärkt kontakt med föräldrar och vårdnadshavare

Föräldrar, vårdnadshavare eller andra familjemedlemmar är viktiga målgrupper som behöver mer riktade och prioriterade insatser för att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck. Genom att inkludera föräldrar och andra familjemedlemmar finns möjligheter till att genomföra ett långsiktigt främjande och förebyggande förändringsarbete. Att utveckla och stärka kontakten med föräldrar och vårdnadshavare kan innebära att skapa plattformar för föräldrasamtal, föräldrastöd eller andra dialoger som är lyhörda, inkluderande och tillgängliga utifrån olika gruppers förutsättningar och behov. Även här ska demokrati, mänskliga rättigheter och normmedvetenhet genomsyra.

En viktig målsättning i dessa dialoger är att motverka den rädsla eller okunskap som kan råda i relation till myndigheter och därmed stärka tilliten till offentliga institutioner, men även stärka yrkesverksammas känsla av trygghet i att bemöta och hantera hedersrelaterat våld och förtryck. Ett exempel från Västra Hisingen är att stötta förskolor och skolor i att använda värdegrundsdialoger utifrån Bygga Broars modell för att stärka det långsiktiga arbetet. Andra exempel kan vara relationsskapande dialoger utifrån ett familjecentrerat arbetssätt eller på andra arenor för föräldrastöd där ett främjande och förebyggande arbete kan utvecklas och stärkas.

Aktivitet 1.2	Utveckla och stärka kontakten med föräldrar och vårdnadshavare
Målgrupp	Yrkesverksamma och föräldrar/vårdnadshavare
Arenor	Förskolor och skolor, ungdomsmottagningar, familjecentraler, IFO-FH, Integrationscentrum med flera

Aktivitet 1.2	Utveckla och stärka kontakten med föräldrar och vårdnadshavare
Ansvar	Samtliga stadsdelsnämnder, Social resursnämnd, Förskolenämnden, Grundskolenämnden
Förväntat resultat	Att det finns stärkt kontakt via föräldrasamtal eller andra dialoger med vårdnadshavare som är lyhörda, inkluderande och tillgängliga utifrån olika gruppers förutsättningar och behov

1.3 Sex- och samlevnadsundervisning

Att integrera kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck i sex- och samlevnadsundervisningen kan bidra till att stärka barn och ungas grundläggande kunskaper om sina sexuella och reproduktiva rättigheter, främja sexuell hälsa och öka normmedvetenheten kring bland annat sexualitet, genus, maskulinitet och patriarkala strukturer. I sex- och samlevnadsundervisningen finns det många tillfällen att beröra olika uttryck av hedersrelaterat våld och förtryck, bland annat rätten att bestämma över sin egen kropp, identitet och sexualitet, rätten att fritt välja sin partner, gränsdragningar, kvinnlig könsstympning och myten om mödomshinnan. Undervisningen vilar på flera lärare och elevhälsan är en viktig del av arbetet. Syftet är att öka tryggheten i att bedriva undervisning om hedersrelaterat våld och förtryck. Denna aktivitet kopplar även an till det föreslagna delmål två i Göteborgs Stads plan för arbetet med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR): att stadens verksamheter tillhandahåller grundläggande kunskap och information om sexualitet och rättigheter.

Aktivitet 1.3	Integrera kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck i sex- och samlevnadsundervisningen
Målgrupp	Yrkesverksamma som ansvarar för sex- och samlevnadsundervisning samt barn och unga
Arenor	Grundskolor, särskolor, gymnasieskolor och gymnasiesärskolor
Ansvar	Social resursnämnd, Grundskolenämnden, Utbildningsnämnden
Förväntat resultat	Yrkesverksamma känner ökad trygghet i att bedriva undervisning om hedersrelaterat våld och förtryck, och barn och ungas grundläggande kunskaper om sina sexuella och reproduktiva rättigheter är stärkt

1.4 Stärkt koppling till stadens övergripande våldspreventiva arbete

Att integrera hedersrelaterat våld och förtryck i stadens våldspreventiva arbete innebär att det finns en starkare koppling till och ökad kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck inom ramen för det trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbetet. Här finns tydliga angränsningar till Göteborgs Stads program för trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete, modellen Trygg i Göteborg och samverkan med kommunpoliserna. En annan koppling är till aktiviteten i Göteborgs Stads plan för att förbättra hbtq-personers livsvillkor: att genomföra kompetenshöjande insatser kring hbtq/heder i de kommunala bostadsbolagen och störmingsjourerna.

Aktivitet 1.4	Integrera hedersrelaterat våld och förtryck i stadens övergripande våldspreventiva arbete
Målgrupp	Yrkesverksamma inom det trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbetet i staden, exempelvis våld i nära samordnare, trygg i samordnare, SSPF-koordinator, fältgrupper, bostadsvårdar med flera
Arenor	Offentliga platser, skolor, fritidsverksamhet, bostadsbolag och störningsjourer, IFO-FH, med flera
Ansvar	Samtliga stadsdelsnämnder, Social resursnämnd, Förvaltnings AB Framtiden
Förväntat resultat	Att det finns en kännedom om hedersrelaterat våld och förtryck inom det trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbetet i staden

Delmål 2 – Stöd till individer i hederskontext

Målsättning

Individer som lever i hederskontext upptäcks tidigt och erbjuds samordnade insatser utifrån behov.

Beskrivning

Stöd till individer i hederskontext innefattar tidiga, akuta och långsiktiga insatser samt tydlig information om var och hur stöd finns att få. Det är många aktörer som behöver samverka för att stödet ska fungera. Utöver stadens verksamheter, behövs hälso- och sjukvården och inte minst civilsamhällets organisationer. I vissa fall behövs även polis- och åklagarmyndigheten. Samordningen av dessa aktörer beskrivs i delmål tre.

En förutsättning för att erbjuda stöd till individer i en hederskontext är att någon ser och förstår vad som händer. Ofta handlar den första kontakten om någon annat och erfarenheter av hedersrelaterat våld och förtryck uppdagas först efter att förtroendefulla relationer har skapats. Det är därför avgörande att yrkesverksamma i brukarnära verksamheter har goda grundkunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck för att förstå och våga uppmärksamma problematiken. Detta är en förutsättning för att tidigt upptäcka alla former av hedersrelaterat våld och förtryck och kunna hänvisa vidare utifrån behov. En annan förutsättning är att personer i en hederskontext upplever att de får det stöd och bemötande de behöver. Det är därför viktigt att bredda den vedertagna bilden av att den utsatta är en heterosexuell flicka eller ung kvinna. Förståelsen för hur bland andra pojkar och män, hbtq-personer, personer med funktionsnedsättningar eller nyanlända utsätts måste därmed stärkas. Även bilden av våldsutövaren måste nyanseras utifrån att de som medverkar till våldet samtidigt själva kan vara utsatta. Behovet av att stärka den grundläggande kompetensen berörs vidare i delmål tre.

Nästa förutsättning för att stödet ska bli samordnat utifrån behov är en tydlig ansvarsfördelning och att rutiner finns för hur misstanke eller kännedom om hedersrelaterat våld och förtryck ska hanteras. Det är avgörande vid akuta insatser att all berörd personal vet hur de ska agera eftersom det då inte finns någon tid att förlora, men även vid behov av tidiga insatser behöver rutiner för hantering och samverkan vara på plats. När det gäller barn och unga är det av yttersta vikt att samtliga verksamheter iakttar sin anmälningskyldighet så att socialtjänsten kan göra en utredning och erbjuda insatser utifrån individuella behov. Observera dock att då det kommer till hedersrelaterat våld och förtryck kan ordinarie rutiner för hantering av ärenden med barn och unga, framförallt en tidig kontakt med vårdnadshavare, utgöra ett hot för den utsatta individen. Samverkan mellan exempelvis skola, elevhälsa, ungdomsmottagning och socialtjänsten är här avgörande för att bygga upp en ömsesidig förståelse för varandras kunskaper och rutiner. Det behövs därför upparbetade kontakter för att yrkesverksamma ska känna trygghet i ansvarsfördelningen och hänvisningskedjan.

Aktiviteter

2.1 Rutiner

För att säkerställa en tydlig ansvarsfördelning och att all berörd personal vet hur de ska agera vid misstanke eller kännedom om hedersrelaterat våld och förtryck behövs rutiner i brukarnära verksamheter för att bemöta individer i hederskontext med fokus på att tidigt uppmärksamma och agera samordnat utifrån behov. Rutinerna bör inkludera en kontinuerligt uppdaterad hänvisningskedja, hur samverkan med relevanta aktörer ska se ut, hur sekretess ska säkerställas, anmälningsskyldighet och att säker tolkanvändning används vid behov. Den centrala samordnaren för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck kan vara behjälplig i framtagandet av rutiner och stödja erfarenhetsutbyte mellan verksamheter för att stärka arbetet. Vissa verksamheter har redan tagit fram rutiner för kvinnlig könsstympning. Här finns kunskap och kompetens på området, men kompletteringar kan behöva göras för att fånga bredden av stöd som behövs till individer i en hederskontext. Skolor behöver även inkludera rutiner för hantering av ärenden inför och efter skollov när misstanke finns om bortförande av barn och unga ut ur landet mot deras vilja.

Aktivitet 2.1	Brukarnära verksamheter säkerställer att det finns rutiner för att bemöta individer i hederskontext med fokus på att tidigt uppmärksamma och agera utifrån behov
Målgrupp	Yrkesverksamma i brukarnära verksamheter
Arenor	Förskolor och skolor, ungdomsmottagningar, Välkomsten, hälsotek, familjecentraler, öppna förskolor, bibliotek, medborgarkontor, IFO-FH, boendestöd, fritids- och idrottsverksamhet, familjehem, asylboenden, Integrationscentrum, bostadsbolag, störningsjourer med flera
Ansvar	Samtliga stadsdelsnämnder, Social resursnämnd, Förskolenämnden, Grundskolenämnden, Utbildningsnämnden, Idrotts- och föreningsnämnden, Kulturnämnden, Förvaltnings AB Framtiden
Förväntat resultat	Att rutiner finns och används i relevanta brukarnära verksamheter för att säkerställa en tydlig observans, arbetsgång och ansvarsfördelning

2.2 Informationsinsatser

Utöver tydliga rutiner behövs även kontinuerliga utåtriktade informationsinsatser om hedersrelaterat våld och förtryck genomföras för att tydliggöra hur och var i stadens verksamheter det finns stöd att få för individer som lever i en hederskontext. Informationsinsatserna kan innebära att ta fram och sprida informationsmaterial muntligt eller i text och bild och ska vara utformade på ett normmedvetet, inkluderande och lättillgängligt sätt. Det kan även innebära att exempelvis socialtjänst eller ungdomsmottagningar besöker skolor eller Integrationscentrum för att informera om sina verksamheter och det stöd som finns att få.

Aktivitet 2.2	Utåtriktade informationsinsatser om hedersrelaterat våld och förtryck genomförs för att tydliggöra hur och var i stadens verksamheter det finns stöd att få
Målgrupp	Individer i hederskontext
Arenor	Förskolor och skolor, ungdomsmottagningar, Välkomsten, hälsotek, familjecentraler, öppna förskolor, bibliotek, medborgarkontor, IFO-FH, boendestöd, fritids- och idrottsverksamhet, familjehem, asylboenden, Integrationscentrum, bostadsbolag med flera
Ansvar	Samtliga stadsdelsnämnder, Social resursnämnd, Förskolenämnden, Grundskolenämnden, Utbildningsnämnden, Idrotts- och föreningsnämnden, Kulturnämnden, Förvaltnings AB Framtiden
Förväntat resultat	Leder till ökad kännedom om hur och var personer kan få stöd vid misstanke eller kännedom om hedersrelaterat våld och förtryck

2.3 Resursteam

Resursteam mot hedersrelaterat våld och förtryck är ett verksamhetsnära stöd till både individer i hederskontext och till yrkesverksamma som kommer i kontakt med problematiken. I Angered har arbetet med att bygga upp ett resursteam påbörjats under våren 2018, medan dialog pågår om fler resursteam i ett antal andra stadsdelar samt möjligheten att inrätta ett centralt resursteam. Syftet med ett resursteam är att bistå med förtroendeingivande, sakkunnigt och konsultativt stöd i frågor som rör hedersrelaterat våld och förtryck för att tidigt upptäcka och erbjuda samordnade insatser utifrån behov. Resursteam kan därmed bistå med stöd till individer i hederskontext, kollegial handledning, underlätta samverkan mellan olika kommunala verksamheter genom att vara kontaktpersoner och rådgivare, samt stärka samverkan med civilsamhället, polisen och andra relevanta aktörer.

Aktivitet 2.3	Utveckla resursteam mot hedersrelaterat våld och förtryck
Målgrupp	Individer i hederskontext och yrkesverksamma
Arenor	Brukarnära verksamheter
Ansvar	Samtliga stadsdelsnämnder, Social resursnämnd
Förväntat resultat	Individer får ett mer adekvat bemötande och insatser utifrån sina specifika behov och yrkesverksamma känner sig tryggare då de möter individer i hederskontext

2.4 Tidiga insatser

När det kommer till tidiga insatser så behöver kompetens stärkas kring riskbedömningar och tillgänglighet till relevanta insatser behöver tydliggöras. Det kan exempelvis finnas behov att få prata om sin situation utan att direkt bli föremål för utredning hos socialtjänsten. Tillitsfulla relationer är avgörande för att råd och stöd ska bli verkningfullt. Vissa personer som utsätts ser sig inte som utsatta och tänker inte på våldet som övergrepp och hot. Det är alltid viktigt att utgå ifrån personens egen upplevelse även om det är svårt för en utsatt person att göra en fullständig analys av sitt

liv. Verksamheter så som fritidsgårdar, fältgrupper, skolor, elevhälsa och ungdomsmottagningar har här en viktig roll att lyssna med lyhördhet, identifiera problematiken och ge råd och stöd till barn och unga, samt att iakttä sin anmälningskyldighet till socialtjänsten vid behov.

Det erbjuds även möjlighet till samtal på exempelvis Barnahus, Stödcentrum för brottsutsatta, Kriscentrum för kvinnor och Kriscentrum för män. Till föräldrar och vårdnadshavare finns även en rad olika föräldrastödssatsningar i respektive stadsdel där det erbjuds rådgivning, mötesplatser och andra former av stöd på exempelvis familjecentraler, öppna förskolor och samtalsmottagningar. Andra arenor för tidiga insatser är förskolan där personalen har möjlighet att exempelvis tidigt upptäcka tecken på könsstymning hos unga flickor. För att stärka arbetet med tidiga insatser i brukarnära verksamheter behöver kompetensen om och beredskapen för hedersrelaterat våld och förtryck stärkas. Detta utvecklas vidare i delmål tre.

Aktivitet 2.4	Stärka arbetet med tidiga insatser
Målgrupp	Individer i hederskontext
Arenor	Brukarnära verksamheter så som fritidsgårdar, fältgrupper, förskolor, skolor, elevhälsa, ungdomsmottagningar, Barnahus, Stödcentrum för brottsutsatta, Kriscentrum för kvinnor, Kriscentrum för män, familjecentraler, öppna förskolan, familjerådgivningen, samtalsmottagningar med flera
Ansvar	Samtliga stadsdelsnämnder, Social resursnämnd, Förskolenämnden, Grundskolenämnden
Förväntat resultat	Att individer i hederskontext vänder sig till brukarnära verksamheter för att få råd och stöd i ett tidigt skede och att kompetens och beredskap då finns tillgänglig

2.5 Akuta insatser

Vid akuta ärenden ska en snabb och behovsanpassad hantering säkerställas där socialtjänsten snabbt behöver kopplas in och göra en behovsutredning. För att detta ska vara möjligt behöver socialtjänsten säkerställa att det finns tillräckligt med grundläggande kompetens att tillgå för att göra en initial bedömning och att det även finns tillräckligt med specialinriktad kompetens för hantering av akuta ärenden relaterade till hedersrelaterat våld och förtryck. Vid akuta ärenden kan skyddat boende vara den enda väg som kvarstår. Att leva i skyddat boendet är för de allra flesta en svår och ambivalent situation, där personen i en hederskontext skiljs från hela sin familj men också från hela sitt sociala nätverk. För den utsatta är det en svår balansgång mellan att söka skydd från våld och förtryck och längtan tillbaka till sin familj utifrån hoppet om att situationen ska förändras. Stor lyhördhet och flexibilitet krävs därmed i dessa ärenden.

Aktivitet 2.5	Stärka arbetet med akuta insatser
Målgrupp	Individer i hederskontext

Aktivitet 2.5	Stärka arbetet med akuta insatser
Arenor	IFO-FH, socialjouren, Kriscentrum för kvinnor, Kriscentrum för män, Gryning Vård med flera
Ansvar	Samtliga stadsdelsnämnder, Social resursnämnd, Gryning vård AB
Förväntat resultat	Att en snabb och behovsanpassad hantering sker vid akuta ärenden

2.6 Långsiktiga insatser

Långsiktiga psykosociala insatser under och efter att akut insats upphört behöver stärkas för både våldsutsatta och deras närstående. Många som sökt skydd återvänder till sin hederskontext på grund av bland annat oro för familjemedlemmar eller skuld känslor. Att motverka psykisk ohälsa behöver mer långsiktiga insatser. Exempelvis behövs regelbunden uppföljning under och efter skyddat boende via samtalsstöd samt stöd för att bygga upp nya sociala sammanhang via bland andra kontaktperson eller kontaktfamilj. Det kan också handla om unga flickor eller kvinnor som genomgått kvinnlig könsstympning och är i behov av samtalsstöd. I långsiktiga psykosociala insatser bör även närstående inkluderas, om möjligt.

Aktivitet 2.6	Stärka arbetet med långsiktiga psykosociala insatser
Målgrupp	Individer i hederskontext
Arenor	IFO-FH, Stödcentrum för brottsutsatta, Kriscentrum för kvinnor, Kriscentrum för män, Barnahus, familjerådgivningen
Ansvar	Samtliga stadsdelsnämnder, Social resursnämnd
Förväntat resultat	Att långsiktigt psykosocialt stöd finns under och efter att akut insats upphört för både våldsutsatta och deras närstående

2.7 Insatser till våldsutövare

Insatser till personer som utövar hedersrelaterat våld och förtryck behöver stärkas. Här är medvetenheten om hur våldets kollektiva karaktär särskiljer det från andra former av våld i nära relationer viktig att förstå då gränserna mellan den som utsätts och våldsutövaren kan suddas ut. De som medverkar till våldet kan samtidigt själva vara utsatta. Här är bland annat unga mäns dubbla roll som både våldsutsatta och våldsutövare viktig att bättre förstå, men även hur familjestöd kan utvecklas och stärkas.

Aktivitet 2.7	Stärka arbetet med insatser till våldsutövare
Målgrupp	Individer i hederskontext
Arenor	IFO-FH, Kriscentrum för kvinnor, Kriscentrum för män
Ansvar	Samtliga stadsdelsnämnder, Social resursnämnd
Förväntat resultat	Utvecklad kompetens och beredskap i relation till hedersrelaterat våld och förtryck i befintliga behandlarverksamheter

Delmål 3 – Stöd till yrkesverksamma

Målsättning

Yrkesverksamma i staden känner sig tryggare i att förebygga, bemöta och hantera hedersrelaterat våld och förtryck.

Beskrivning

För att flertalet av insatserna i delmål 2 ska uppfyllas behövs ett stärkt fokus på både samverkan och kompetenshöjande insatser. Det tredje delmålet, stöd till yrkesverksamma, ska därför bidra till att det finns en struktur för samordning, samverkan och erfarenhetsutbyte (aktivitet 3.1); att den grundläggande kompetensen om hedersrelaterat våld och förtryck stärks i stadens brukarnära verksamheter så att våldsutsatthet uppmärksammas tidigt (aktivitet 3.2); att det finns mer specialiserad och fördjupad kompetens att tillgå vid behov (aktivitet 3.3) och att det finns stödmaterial och vägledning att tillgå för att säkerställa implementeringen av planen (aktivitet 3.4).

Aktiviteter

3.1 Samordning

Den centrala samordnaren för hedersrelaterat våld och förtryck ska tillhandahålla stöd till stadens verksamheter i form av kompetens och samarbetsforum för att utbyta erfarenheter. Inom samordningsuppdraget är fem utvecklingsområden identifierade: stöd till individer; stöd till yrkesverksamma; kompetensutveckling; samverkan; och förebyggande arbete. Det pågår en stärkt samordning mellan stadens verksamheter, hälso- och sjukvården, polis- och åklagarmyndighet och civilsamhälleorganisationer via myndighetsövergripande nätverk med fokus på erfarenhetsutbyte och informationsspridning, samt en myndighetsövergripande arbetsgrupp med fokus på rutiner för samverkan. En bred representation av aktörer som omnämns i planen och ett kontinuerligt uppdaterat arbete ska säkerställas i samordningsuppdraget. Även samarbete med Swedavia och gränspolisen på Landvetter flygplats pågår för att förhindra att barn och unga förs ut ur landet mot deras vilja.

Aktivitet 3.1	Stärkt samordning och erfarenhetsutbyte via myndighetsövergripande nätverk, arbetsgrupper och andra samverkansforum
Målgrupp	Yrkesverksamma i brukarnära verksamheter, VGR, polis- och åklagarmyndighet och civilsamhälleorganisationer med flera
Arenor	Dialoga
Ansvar	Social resursnämnd

Aktivitet 3.1	Stärkt samordning och erfarenhetsutbyte via myndighetsövergripande nätverk, arbetsgrupper och andra samverkansforum
Förväntat resultat	Det finns en tydlig och väl fungerande samordningsstruktur för stadens arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck

3.2 Grundläggande kompetenshöjande insatser

En förutsättning för att ge stöd till individer i en hederskontext är att förstå och uppmärksamma utsattheten. Därför krävs en viss grundkunskap hos all personal som möter barn, unga och vuxna i brukarnära verksamheter för att kunna upptäcka och ha förståelse för hedersproblematiken. Kontinuerlig utbildning av personal är därför nödvändig. En viktig aspekt av grundkunskapen innebär att kunna identifiera varningstecken som tyder på en utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck. Ett eller flera varningstecken behöver inte nödvändigtvis innebära att någon är utsatt för hedersrelaterat våld och förtryck, men man måste våga samtala med personen om dess livssituation, lyssna in och vara lyhörd.

Att öka kunskapsnivån i stadens brukarnära verksamheter kan innebära generella grundläggande kompetenshöjande insatser. I dessa ska kartläggningens resultat och planens utgångspunkter integreras, samt fokus vara på olika gruppers utsatthet och våldets olika uttryck. Att lära av varandras erfarenheter i kollegiet kan vara ytterligare en ingång för en kompetensutveckling hos personalen. Frågorna är komplexa och personal behöver få tid och möjlighet att reflektera och diskutera med varandra.

Aktivitet 3.2	Öka kunskapsnivån i stadens brukarnära verksamheter via kontinuerliga grundläggande kompetenshöjande insatser
Målgrupp	Yrkesverksamma i brukarnära verksamheter
Arenor	Brukarnära verksamheter så som förskola och skola, elevhälsa, Välkomsten, ungdomsmottagningar, familjecentraler, kultur- och fritidsverksamhet, idrottsverksamheter, bibliotek, hälsotek, öppna förskolor, bibliotek, medborgarkontor, IFO-FH, resursenhet boendestöd, fritids- och idrottsverksamhet, fältgrupper, Barnahus, Stödcentrum för brottsutsatta, Kriscentrum för kvinnor, Kriscentrum för män, familjerådgivningen, samtalsmottagningar, familjehem, asylboenden, Integrationscentrum, bostadsbolag med flera
Ansvar	Samtliga stadsdelsnämnder, Social resursnämnd, Förskolenämnden, Grundskolenämnden, Utbildningsnämnden, Idrotts- och föreningsnämnden, Kulturnämnden, Förvaltnings AB Framtiden
Förväntat resultat	Höjd kunskapsnivå om hedersrelaterat våld och förtryck för att yrkesverksamma i staden ska känna sig tryggare i att förebygga, bemöta och hantera våldsutsatthet

3.3 Fördjupningsutbildning

Personal i brukarnära verksamheter som mer regelbundet kommer i kontakt med individer i hederskontext ska erbjudas fördjupad kompetens om problematiken via fördjupningsutbildningar om hedersrelaterat våld och förtryck. Även dessa ska integrera kartläggningens resultat och ha fokus på normmedvetenhet och på olika gruppers utsatthet samt våldets olika uttryck, men utifrån en mer fördjupad ansats.

Aktivitet 3.3	Fördjupningsutbildningar om hedersrelaterat våld och förtryck erbjuds
Målgrupp	Yrkesverksamma i brukarnära verksamheter som regelbundet möter individer i hederskontext
Arenor	Brukarnära verksamheter så som IFO-FH, förskola och skola, elevhälsa, ungdomsmottagningar, familjecentraler, Barnhus, Stödcentrum för brottsutsatta, Kriscentrum för kvinnor, Kriscentrum för män, familjerådgivningen, samtalsmottagningar med flera
Ansvar	Samtliga stadsdelsnämnder, Social resursnämnd, Förskolenämnden, Grundskolenämnden, Utbildningsnämnden
Förväntat resultat	Det genomförs kontinuerliga fördjupningsutbildningar som bidrar till fördjupade kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck

3.4 Stödmaterial och vägledning

Ett stödmaterial i form av en vägledning ska underlätta implementeringen av planen. Syftet är att fördjupa resonemangen i planen genom att integrera kartläggningens resultat och förtydliga hur dessa kan stärka stadens arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck. Stödmaterialiet ska även lyfta fram råd och exempel som kan användas vid exempelvis kollegialt lärande/handledning.

Aktivitet 3.4	Utveckla stödmaterial för implementering av planen utifrån kartläggningens resultat
Målgrupp	Yrkesverksamma i brukarnära verksamheter
Arenor	Brukarnära verksamheter som möter individer i en hederskontext
Ansvar	Kommunstyrelsen (SLK)
Förväntat resultat	Stödmaterial finns sammanställt och används i brukarnära verksamheter

Göteborgs Stads plan för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck 2019 - 2022 – remissversion

§ 601, 1316/17

Beslut

Enligt stadsledningskontorets förslag:

Göteborgs Stads plan för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck i enlighet med bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande remitteras till de nämnder, styrelser, råd, civilsamhälleorganisationer och externa aktörer som stadsledningskontoret föreslår, vilka framgår av bilaga 3.

Handlingar

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande den 30 maj 2018.

Yttrande från L, M och KD den 20 juni 2018.

Protokollsanteckning

Representanterna från L, M och KD antecknar som yttrande en skrivelse från den 20 juni 2018.

Protokollsutdrag skickas till

Enligt remisslista genom stadsledningskontoret

Dag för justering

2018-06-28

Vid protokollet

Sekreterare

Mathias Sköld

Ordförande

Ann-Sofie Hermansson

Justerande

Jonas Ransgård

Yttrande gällande Göteborgs Stads plan för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck 2019-2022

Signalerna om att en ung människa riskerar att utsättas för hedersförtryck är ofta märkbara redan från tidiga år. Därför måste det ske ett perspektivskifte. Det behövs en mycket större medvetenhet i hela samhället om att hedersrelaterat förtryck drabbar barn i alla åldrar, små barn lika väl som tonåringar på väg att bli myndiga.

Företrädare för Alliansen, såsom Liberalernas Nyamko Sabuni, var bland de första att under början av 2000-talet lyfta de problem som fanns med integrationen. När vi satte strålkastarljuset på det hedersrelaterade förtrycket var andra politiska företrädare antingen tysta eller relativiserade problemen. Arbetet med det hedersrelaterade våldet och förtrycket förbättras nu i staden vilket är positivt. Men under en lång tid har det funnits en flathet och det som ändå gjorts har inte varit tillräckligt. Alltför många barn och unga har fått sin framtid kontrollerad och styrd.

I yrkande från L, M och KD i kommunstyrelsen den 16 maj i år bifölls bland att en utredning om förutsättningarna för ett lokalt/regionalt stödcentrum för personer som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck skulle genomföras. I det fortsatta arbetet behöver ett sådant stödcentrum finnas med. Stadsledningskontoret fick även i uppdrag att tillsätta och samordna en "Amandakommission" i syftet att säkerställa att Göteborgs stad i framtiden inte brister i sitt arbete mot hedersrelaterat förtryckt, även detta bör tas med i planen.

Såväl i kartläggningen såsom planen står det att man kommer säkerställa "en intersektionell ansats", att "ett intersektionellt perspektiv är nödvändigt", och att förhållandet mellan utsatta och utövare behöver "problematieras och nyanseras". Detta är en extremt problematisk syn som tillåter andra intressen att väga tyngre än barnets. Intersektionalisterna anser att det är utpekande eller rentav rasistiskt att prata om hedersideologins kulturella bakgrund. Deras perspektiv är abstrakt och saknar kontakt med den verklighet som tiotusentals ungdomar lever med i dagens Sverige.

För att ett tydligt barnrättsperspektiv ska få genomslag behöver all personal som arbetar med barn och unga få utbildning i frågor om hedersrelaterat våld och förtryck.

Det behövs mer förebyggande arbete direkt riktat till vårdnadshavare. Familjer där hedersnormer är rådande måste bemötas och där ska stadens hållning i frågan vara tydlig. Hedersrelaterat förtryck och våld ska aldrig accepteras här eller någon annanstans. Det är viktigt att tydlig information om barnets rättigheter och gällande lagar når ut brett. Det ska också erbjudas stöd till vårdnadshavare som vill bryta sig loss från en struktur präglad av hedersnormer.